

PETFORM Başkanı Orhan Duran:**Yeni kanun 'çantacıların' önünü kesip gerçek yatırımcıya ivme kazandıracak**

Yeni Türk Petrol Kanunu ile 'çantacılık' olarak tabir edilen lisans ticaretinin önüne geçilirken, yatırım yapılmayan tüm sahaların gerçek yatırımcılara açılacağını belirten Petrol Platformu Derneği (PETFORM) Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Duran, "Türk şirketlerinin, Irak başta olmak üzere, yakın coğrafyamızda edineceği rezervler, ülkemizin enerji faturasının azaltılmasına çok ciddi katkı sunacak" diyor.

Türkiye'nin petrol ve doğal gaz ithalatı hangi düzeyde? Bu ithalat cari açığımızı nasıl etkiliyor?

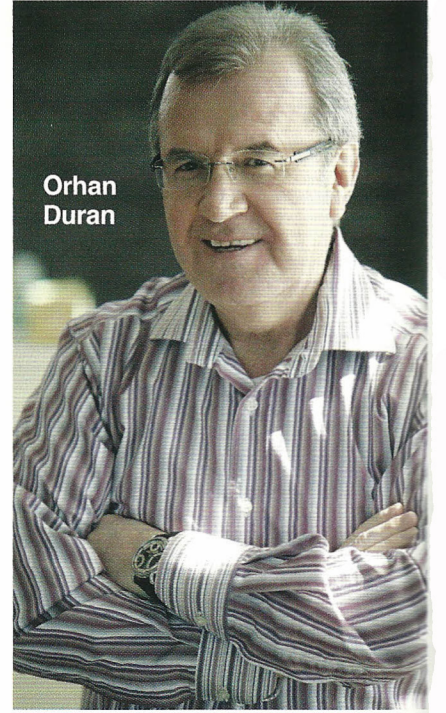
Ülkemizin 2012 yılı toplam ithalatı 236,5 milyar dolar, bunun içerisinde enerjinin payı ise 60,1 milyar dolar seviyesinde. Yani ithalata ödediğimiz her 100 doların 25 doları enerjiye gidiyor. Enerji ithalatının bu düzeyde olmasının temel nedeni, petrolde %93, doğal gazda ise %98'e varan dışa bağımlılığımız. Bu da Türkiye ekonomisini petrol fiyatlarına karşı kırılgan hale getiriyor. Bildiğiniz üzere petrol fiyatları Temmuz 2008'de 147 dolarla tarihi zirvesini yakaladı, ardından ekonomik krizin etkisiyle çok ciddi bir düşüşle 35 dolar seviyesine kadar geriledi. Küresel ekonominin toparlanmaya başlaması ve Arap Baharı olarak adlandırılan olayları etkisiyle yeniden 100 dolar eşiğinin üzerine çıkan petrolün 2012 yılı içerisinde 85-125 dolar bandında seyr gösterdiğini gözlemledik. Tabii yüksek petrol fiyatları, Türkiye ekonomisinin yumuşak karnı olarak tabir edilen cari açığı doğrudan etkiliyor. Araştırmalar, petrol fiyatlarında varil başına

sadece 1 dolarlık bir artışın bile cari açığımız üzerinde 400 milyon dolarlık negatif etki yarattığını ortaya koyuyor. Dolayısıyla bu noktada ciddi bir kırılganlık söz konusu. Bu kırılganlığın azaltılması için eş zamanlı olarak iki politika izlememiz gerekiyor: Birincisi, yurtdışında veya dışında kendi petrol ve doğalgaz rezervlerimize sahip olmamız. İkincisi ise yurtdışında şeffaf, liberal ve rekabetçi bir enerji piyasası oluşturarak ithal ettiğimiz petrol ve doğal gazı mümkün olan en düşük maliyete indirmeye çalışmaktır.

KAMUNUN YATIRIMI 9 KAT ÖZEL SEKTÖRÜN İSE 16 KAT ARTI

Türkiye'nin petrol arama-üretimi alanındaki stratejisini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Geçtiğimiz 10 yıllık dönemde Türkiye arama-üretim sektörü tarihinde gerek kara gerekse deniz yatırımlarının önemli ölçüde artmış olması, hepimizin takdir ettiği bir gerçek. Bu süreçte TPAO yatırımları 9 kat, özel sektör yatırımları ise tam 16 kat artış gösterdi. Ancak yatırımlardaki bu çarpıcı yükselişin maalesef henüz petrol ve doğal gaz üretimimize yansımadığını, sadece günlük üretim düzeyinin korunmasına destek verdiğini gözlemliyoruz. Uluslararası piyasalardaki yüksek petrol fiyatları ve ülkemizdeki stabil politik ve ekonomik ortam, yerli ve yabancı petrol şirketlerinin arama-üretim alanında Türkiye olan ilgisini artırıyor. Yeni Türk Petrol Kanunu'nun TBMM'de görüşülüp onaylanması ve buna bağlı güncelleştirilmesi gereken ilgili mevzuatın tamamlanmasıyla sonrasında arama-üretim daha

**Orhan
Duran**

fazla yatırım yapılacağına ve yeni keşiflerin devreye gireceğine inanıyoruz. Türkiye çok büyük bir ivmeyle büyüyen bir ekonomi ve buna bağlı olarak enerji talebi de her geçen gün artıyor. 1990 yılında 52,9 milyon TEP olan toplam enerji talebinin bugün iki katını aşarak 109,2 milyon TEP'e ulaştığını görüyoruz. Bu hızlı büyümeyi sürdürülebilir bir şekilde karşılayabilmek adına enerji mevzuatında da bir dizi adım atılması gerekiyor. Şu anda gündemimizde olan Türk Petrol Kanunu Taslağı'nın hazırlanmasındaki temel gerekçe de bu. 1954 yılında yürürlüğe giren 6326 sayılı Petrol Kanunu, günümüz petrol arama-üretim ihtiyaçlarını yeterli

kadar karşılayamaz duruma geldi. 2007 yılında dönemin Cumhurbaşkanı Ahmet Necdet Sezer tarafından dört maddesi Meclis'e iade edildikten sonra, bu konuda günümüze kadar tekrar bir düzenleme yapılması gündeme getirilmedi. Bu durum, tüketimi günden güne artan, ancak yerli üretimi kısıtlı olan ülkemiz açısından maalesef zaman kaybı yarattı. Ancak geçtiğimiz yıl PETFORM olarak öncülüğünü yaptığımız Petrol Arama Üretim Sektörü 1. İstişare Toplantısı sayesinde kanun çalışmalarına yeniden start verildi. Bu toplantının sonucunda Enerji Bakanımızın talimatı doğrultusunda tüm sektör paydaşlarının katılımı ile bir çalışma grubu oluşturuldu. Bu çalışma grubu, yeni Türk Petrol Kanunu Taslağı'nı hazırlayarak Bakanlığımıza teslim etti. Bu Tasarı, kamu kurumlarından alınan görüşler doğrultusunda revize edilerek 21 Aralık 2012 tarihinde Türkiye Büyük Millet Meclisi'ne gönderildi. Kanun görüşmelerine önümüzdeki günlerde Enerji Komisyonu'nda başlanmasını bekliyoruz. TBMM Enerji Komisyonu, Elektrik Piyasası Kanunu'na ilişkin görüşmelerini bitirmiş durumda. Şimdi Komisyon, Türk

Petrol Kanunu'nu görüşmeye başlayacak. PETFORM olarak bu süreci yakından takip ediyor ve sektörümüzün ihtiyaçlarını kamu mercileri ile aktif olarak paylaşıyoruz.

Türk Petrol Kanunu neler getiriyor? Bu kanun arama-üretim faaliyetlerine nasıl bir katkı sunacak?

Türkiye'deki petrol kaynaklarını devletin hüküm ve tasarrufu altında tutan tasarı, ülke petrol kaynaklarının milli menfaatlere uygun olarak hızlı, sürekli ve etkili bir şekilde aranmasını, geliştirilmesini ve üretilmesini amaçlıyor. Taslağın getirdiği en önemli değişiklik, ruhsat başvurularında İş ve Yatırım Programı sunulması şartının getirilmesi ve programda taahhüt edilen yatırımın %2'sinin teminat olarak alınması. Bu düzenlemenin, "çantacılık" olarak tabir ettiğimiz lisans ticaretinin önünü kapatacağına, hâlihazırda yatırım yapılmayan tüm sahaların gerçek yatırımcılara açılmasını sağlayacağına inanıyoruz. Mevcut kanunda yer alan para cezaları önemli ölçüde yükseltilecek, idari tedbirler de genişletilerek güncellendi. Sunulan yatırım programının yıllık olarak yerine getirilmemesi halinde teminatın yerine getirilmeyen kısmı oranında irat kaydedileceği, taahhüt edilen iş programının 2 yıl üst üste hiç gerçekleştirilmemesi halinde ilgili ruhsatın iptal edileceği ve teminatın irat kaydedileceği düzenleniyor. Ayrıca aranmamış sahalar ve unconventional olarak tabir ettiğimiz yöntemlerle aramalara ilişkin olarak teminatlar yönünden teşvikler getiriliyor. Ülkemizin petrol ve doğal gazda dışa bağımlılığının azaltılması noktasında Türk Petrol Kanunu'nun önemli bir rol oynayacağına inanıyoruz. Bu kanun ile

gerçek yatırımcının önü açılacak, sektörde "çantacılar" diye tabir edilen şirketler tarihe karışacak ve yerli-yabancı tüm yatırımcılara eşit piyasa koşulları sağlanmış olacak. Ülkemize yapılacak yatırımları ne kadar artırırsak, enerjide dışa bağımlılık oranını düşürebilme şansımız da o kadar artacaktır.

ROTAYI YAKIN COĞRAFYAMIZA ÇEVİRMELİYİZ

Türkiye'nin petrol aramalarında hem yurtiçinde hem de yurtdışında nasıl bir yol haritası izlemesi gerekiyor?

Petrol ve doğal gaz arama-üretimi, dünyanın en riskli yatırım alanı olmasına karşın iyi bir ticari keşif yaptığınız takdirde en yüksek getirili yatırımı olduğunu

Petrol İşleri Genel Müdürlüğü tarafından yayımlanan resmi verilere göre, 2012 yılsonu itibariyle toplam üretilebilir petrol rezervimiz 43,3 milyon ton, doğal gaz rezervimiz ise 6,9 milyar metreküp civarındadır. Günlük petrol üretimimiz 44 bin varil civarındaki, bu tüketimimizin ancak %7'sini karşılayabildiğimiz anlamına geliyor.

GERÇEK POTANSİYELİMİZİ ORTAYA KOYMALYIZ

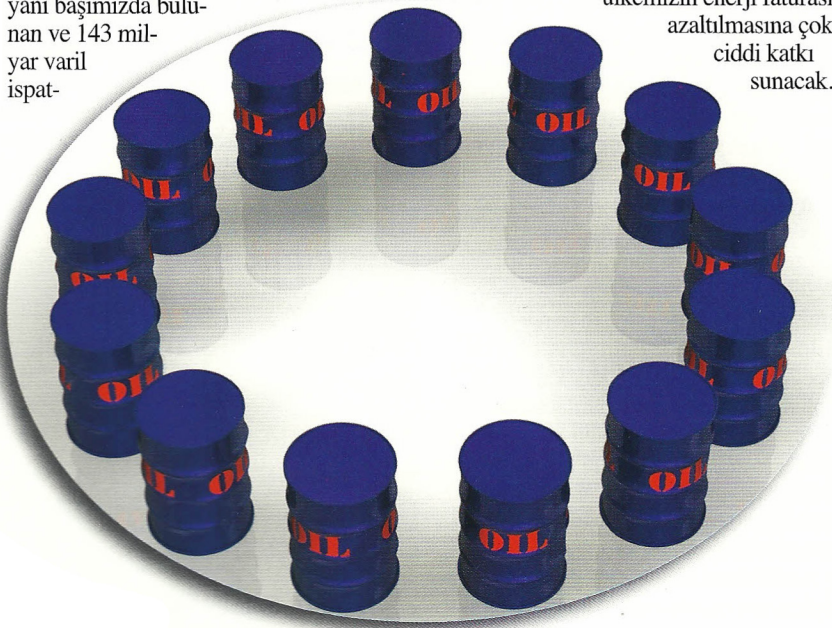
PETFORM Yönetim Kurulu Başkanı Orhan Duran, petrol ve doğal gaz aramalarında başarılı olmada ileri teknolojinin ve disiplininin çok önemli rol oynadığına dikkat çekiyor. Duran şunları aktarıyor: "Türkiye olarak petrol ve doğal gazın bulunduğu sedimanter havzalarımıza yönelik uzmanlardan oluşan proje takımları kurmalı, ispatlanmış rezerv, muhtemel ve mümkün rezerv miktarlarını en iyi şekilde ortaya koymalıyız. Tüm bunların sonucunda ülkemizin petrol, doğal gaz, konvansiyonel olmayan gaz rezervleri üzerinde konuşmaya başlayabiliriz. Özel sektör olarak, sondaj yatırımlarını artırarak bu çabalara destek olmaya devam edeceğiz. Sınırlı üretimimiz bile şu ekonomimize tam 5,3 milyar dolarlık katma değer sağlıyor. Türkiye'nin büyümesini sağlıklı bir şekilde sürdürebilmesinin yegane yolu, cari açığı kapatmanın en hızlı yolu yerli petrol ve doğal gaz üretimimizin artırılmasından geçiyor. Yeni Petrol Kanunu'nun da hem yerli hem de yabancı yatırımcıları ülkemizde daha çok sondaj yatırımına yönlendireceğine ve bu sondajların nihayetinde yeni ticari keşifler yaparak günlük üretim miktarını artıracığına inanıyoruz."

belirtmek isterim. Başarılı olabilmeniz için, en iyi know-how ve çok disiplinli uzmanlık bilgisine sahip deneyimli insan kaynağını istihdam etmeniz gerekir. Dolayısıyla bir ülkenin arama-üretim sektörüne yönelmesi durumunda yapması gereken şey, öncelikle meseleye uzun vadeli bakmak, kısa vadedeki tüm risk ve maliyetleri üstlenmekten geçer. Bunları yaparken de çok disiplinli ve kaliteli insan kaynağı yanında ileri petrol arama-üretim teknolojilerini mutlak kullanması gerekir. Türkiye'nin her daim dile getirilen jeostratejik öneminin en önemli bileşeni enerjidir. Bugün Türkiye'nin çevresinde 2000 km çapında bir daire çizdiğinizde, dünya petrol rezervlerinin %72'si, dünya doğal gaz rezervlerinin ise %65'inin bu daire içerisinde yer aldığını görürsünüz. Bir tarafımızda dünyanın en zengin rezervlerine sahip Ortadoğu ve Avrasya coğrafyası, diğer tarafımızda ise dünyanın en büyük pazarlarından biri olan Avrupa Birliği bulunuyor. Bu ikisinin ortasında bulunan Türkiye, hem başlı başına her yıl büyüyen büyük bir pazar hem de çok stratejik öneme sahip bir geçiş yolu. Bu konumumuzu çıkarlarımız doğrultusunda kullanabilmek için, yakın coğrafyadaki petrol ve doğalgaz projelerine gerek TPAO gerek yerli özel şirketlerimiz kanalıyla ilgi gösterip ortak olmalıyız. Bizim, yakın coğrafyamızda bulunan ülkelerle köklü tarihe uzanan çok ciddi politik ve kültürel bağlarımız mevcut. Bu avantajımızı kullanarak, Türkiye Cumhuriyeti devletinin doğrudan desteğiyle, bu ülkelerde enerji gereksiniminin önemli bir kısmını karşılayacak projelerde yatırımcı olarak yer almamız gerekir. Bu çerçevede en büyük potansiyele sahip ülke ise, tabii ki yanı başımızda bulunan ve 143 milyar varil ispat-

lanmış petrol rezervinin yanı sıra çok sayıda henüz test edilmemiş petrol ve doğal gaz potansiyeline sahip olan Irak. Maalesef hala politik anlamda stabilizasyon sağlanamamış, Hidrokarbon Yasası ve Petrol Gelirlerinin Paylaşımı Yasası hala parlamentoda onaylanıp yürürlüğe girmemiş olmakla birlikte, dünyanın önde gelen tüm şirketlerinin Irak'ta ciddi yatırımlara giriştiğini görüyoruz. Türkiye'den de Genel Energy şirketi Kuzey Irak'ta en büyük yatırımcı ve rezerv sahibi bir şirket olarak boy gösteriyor; TPAO ise Bağdat yönetiminin düzenlediği ihaleler kapsamında bazı projelerde ortaklık içerisinde yer alıyor. Ancak ortada bu kadar ciddi bağlar varken ve sınırlarımızın öte tarafında bu denli devasa rezervler mevcut iken, Türk arama-üretim şirketlerinin Irak'ta çok daha fazla lisans sahibi olması ve daha büyük çaplı yatırımlara girişmesi gerektiğine inanıyorum. Türk şirketlerinin Irak başta olmak üzere yakın coğrafyamızda edineceği rezervler, ülkemizin enerji faturasının azaltılmasına çok ciddi katkı sunacak.

New law will block the way of "pickpocketing" and accelerate the real investors

Board chairman of Petroleum Platform Union (PETFORM) Orhan Duran who indicates that a significant raise has been obtained in petroleum and natural gas prospect-production activities in Turkey during the last 10 years, also says that during this process, investments of TPAO raised 9 times and investments of private sector raised 16 times. Duran who says; "However we observe that this striking raise in investments has not reflected to our petrol and natural gas production unfortunately but only support preserving daily production level" also underlines that there will be more investments on production with evaluation and approval of New Turkish Petroleum Law in TBMM and completion of related regulations that needs to be updated. Duran who states that this law draft holding petrol sources in Turkey under the provision and possession of government, is targeting fast, continuous and efficient prospect, development and production of national petroleum sources appropriate to national interest; he also adds; "The most important changes brought by this draft are bringing the condition of providing Work and Investment Program for license applications and receiving 2% of investment pledged with program as assurance. We believe this regulation will block the way of license trading also known as "pickpocketing", and provide all the fields that has not received any investment yet to real investors."

Duran who underlines that Turkey should use its geostrategic location, also says; "We should show interest to petrol and natural gas Projects in nearby geography and offer partnership through TPAO and our domestic private companies. We have serious political and cultural bonds with the countries in nearby geography that lies upon a deep-rooted history. By using this advantage and direct support of Republic of Turkey we should take place as investors in projects of these countries that will cover an important part of our energy need."